

KUTATÓI, SZERVEZŐI, FELÚJÍTÁSI MUNKÁKAT IS VÉGEZ A JÁRVÁNYIDEJÉN A KOLOZSVÁRI ÉS VÁSÁRHELYI KÖZGYŰJTEMÉNY

„Átrendezkedésre” kényszerültek a múzeumok

Bár a látogatókkal történő személyes találkozás lehetősége leszűkült a járványhelyzet miatt, a múzeumok szerteágazó tevékenységet folytatnak ilyenkor is: régészeti feltárásokat, felújításokat végeznek, de a szervezési, kutatói munka sem állt le. A Kolozsvári Szépművészeti Múzeum és a Maros Megyei Múzeum vezetőjével beszélgettünk.

» OLÁH ESZTER, TÓTH GÖDRI IRINGÓ

A járványhelyzet miatt a múzeumok tevékenysége, a közönséggel való kapcsolattartása megváltozott, de az intézmények eközben sem ültek tétlenül: kutatói munkát végeztek, akadt, ahol felújítások történtek. A tavalyi év nyarának végén leleplezték a Kolozsvári Szépművészeti Múzeumnak otthont adó Bánffy-palota felújított homlokzatát. Az épület újra visszakapta régi fényét, újra a kincses város főterének ékköve lett, közben a közgyűjtemény megpróbált helytállni a járványhelyzetben, mely különösen kritikus volt a turizmus és a kultúra számára. Lucian Nastasă-Kovács, a Kolozsvári Szépművészeti Múzeum igazgatója megkeresésünkre elmondta, a korlátozások, a szigorú szabályok ellenére az intézménynek viszonylag keveset kellett zárva tartania, csupán két hónapot tavasszal, majd az első enyhítések után újra kinyithattak. A közönség nélkül eltelt két hónap sem telt haszontalanul, az intézmény megpróbálta a lehető leghatékonyabban kihasználni ezt az időt.

A múzeumi tevékenység nemcsak a látogatókra összpontosít

„A múzeum tevékenysége nemcsak a közönségre, a látogatókra koncentrálódik, hanem az intézmény feladata a kulturális örökség megőrzése és kutatása is. A Kolozsvári Szépművészeti Múzeum gyűjteménye közel 15 000 műalkotást tartalmaz, ezekkel a tárgyakkal, alkotásokkal foglalkozni kell. Például több 19. századi festményről, amelyekről volt egy-egy régi leírásunk, korszakolásunk, esetleg egy-egy meghatározott szerző, az alapos vizsgálat után kiderült, hogy bizony vannak pontatlanságok” – tájékoztatott Lucian Nastasă-Kovács. Hozátette, nagyon hasznos kutatómunkát végzett az intézmény ebben az időszakban. A szervezői munkára is koncentrálnak, járvány idején is bemutatták külföldi művészek munkáit is. Mint az igazgató kifejtette, már 2-3 héttel a múzeumok újrainyitása előtt készültek az új helyzethez való alkalmazkodásra, igyekeztek minden óvintézkedést megtenni, sőt mentalitást váltani, hosszabb távra „átrendezkedni”. Kiállításai most is vannak, hiszen a tágas, jól körbejárható épület lehetővé teszi, hogy a látogatók biztonságban élvezhessék a művészetet, ám a tárlatok megnyitóján idén nem lehetett a megszokott módon megtartani. 2020-ban nem is annyira a saját programjaik maradtak el, hanem inkább az olyan rendezvények nem valósulhattak meg, amelyeknek ők adtak volna otthont.

Lucian Nastasă-Kovács azt is elmondta, a tavaszi „káoszban” nem létezett jól kidolgozott országos stratégia arra, hogy a kulturális intézmények hogyan valósítsák meg az újrainyitást, csak a kormány és a helyi hatóságok rendeletei jelentet-

Tágas terek. A Kolozsvári Szépművészeti Múzeum tárlatai biztonságosan látogathatók a járványügyi szabályok betartásával

tek útmutatást. Az igazgató úgy véli, hogy intézményük, ahogy a legtöbb kulturális intézmény, múzeum és azok vezetői, odaadással és elszántsággal álltak a helyzethez, és megtalálták a megfelelő megoldásokat.

Aktívan terveznek

A Kolozsvári Szépművészeti Múzeumban szinte egyedülálló módon vezették be a cipővédők alkalmazását. A jegyvásárlást is könnyebbé tették: kezdetben kártyás fizetést vezettek be, most már érintékpertnyő segítségével is lehet jegyet venni, tulajdonképpen az alkalmazottakkal való fizikai kontaktus nélkül. A múzeum látogatottságáról beszélve az igazgató elmondta, természetesen idén elmaradtak a külföldi turisták, sőt hazai érdeklődők sem érkeztek túl nagy számban. 2020-ban kicsivel több mint 36 ezren látogattak az intézmény kiállításait. Az igazgató kiemelte, annak ellenére, hogy a tavalyi év szokatlan és nehezebb volt, az intézményük minden célkitűzését, tervét megvalósította, legyen szó a megszervezett kiállítások vagy a kiadott könyvek számáról. Úgy véli, hogy többletköltségeik is minimálisak voltak, a jegyekből származó bevételeket átcsoportosították az óvintézkedésekre. Bár realitások, és tisztában vannak vele, hogy a 2021-es év még mindig a világjárvány árnyékában fog eltelni, aktívan terveznek, szerveznek, tulajdonképpen az egész év „be van táblázva”: kiállítás kiállítás követ majd, tervezik az épület másik homlokzatának felújítását is. Természetesen egy-két jövőbeli esemény kérdéses: például nem tudni, hogy a már tavaly is eltervezett magyar könyvvásár idén megvalósulhat-e a múzeumban.

Folytatódtak a régészeti feltárások

Igaz, hogy a látogatókkal történő személyes találkozás lehetősége szűkebb keretek közé szorult, több szempontból azonban kifejezetten kapóra jött a Maros Megyei Múzeum életében a járványhelyzet miatti zárva tartás. Ötvös Koppány Bulcsú, az intézmény ideiglenes igazgatója elmondta, a márciusi országos karanténrendeletet követően a személyzet igyekezett áthelyezni az online térbe a múzeumi tevékenységeket. A nézőkkel a különböző közösségi platformokon tartották a kapcsolatot, ott válaszoltak az érdeklődők kérdéseire, a múzeum igazgatóhelyettese és ügyintézője azonban hozzát teszi, ebben a tekintetben – akárcsak a többi kulturális intézmény – nehéz évet tudnak maguk mögött. Ami-

kor az intézmény újra megnyitotta kapuit, elsősorban olyan tevékenységek kerültek előtérbe, melyek nem a közönséget érintik. A terepmunkák és a régészeti feltárások, melyek nagy gazdasági beruházásnak számítanak, gőzerővel folytatódtak. Ebben az időszakban a múzeum régészei, valamint a tudományos személyzet is mindvégig tevékenykedett. Nyáron, a korlátozások enyhülését követően a múzeum szabadtéri események szervezése révén teremtett lehetőséget a látogatókkal való találkozásra. Bár a Múzeumok éjszakája nevű rendezvény elmaradt, a lassan évtizedes hagyománnyal rendelkező Római Fesztivált tavaly is megszervezték. A Miházán rendezett, 8. Római Fesztivál az előző évekhez képest félnapos eseménnyé zsugorodott, amelybe a szervezők igyekeztek minél több programpontra sűríteni. A korábbi két-há-

» **A terepmunkák és a régészeti feltárások, melyek nagy gazdasági beruházásnak számítanak, gőzerővel folytatódtak. Ebben az időszakban a Maros Megyei Múzeum régészei, valamint a tudományos személyzet is mindvégig tevékenykedett. Nyáron, a korlátozások enyhülését követően a múzeum szabadtéri események szervezése révén teremtett lehetőséget a látogatókkal való találkozásra.**

romezres létszámú látogatottsághoz képest a tavalyi évben az érdeklődők száma nyolcszáz körül mozgott.

A Maros Megyei Múzeum tavaly először vett részt az európai régészet napjának nemzetközi eseménysorozatán. A régészet tematikája köré épülő június 20-i rendezvényt elővigyázatossági okokból, szintén a miházi Régészeti Parkban tartották, ahol az érdeklődők egy nyitott régészeti szelvényt is megtekinthettek. Ennek látogatottsága száz-százötven személyre becsülhető. A Rég-észek elnevezésű múzeum-pedagógiai esemény, amely kifejezetten a miházi fiatalokat célozta meg, szintén újdonságnak számít a Maros Megyei Múzeum programajánlatában. „Elsősorban a helyi közösséggel akartunk kommunikálni, amelynek tagjaival majdnem napi szinten találkozunk. Szerettük volna őket is közvetlenebb kapcsolatba hozni a régészettel” – osztotta meg Ötvös Koppány Bulcsú. Az egy napos eseményen, mely kéz-

műves tevékenységeket, a régészetről és a rómaiakról szóló előadásokat tartalmazott, idén puhatolózó jellegű volt, a szervezők azonban szeretnék, ha ez a későbbiekben többnapos eseménnyé, akár egy táborrá is kinőhetné magát.

Átgondolni az online jelenlétet

A járványügyi korlátozások az online térben való jelenlét újragondolására késztették az intézmény vezetőit. A múzeum igazgatója szerint ebben az időszakban olyan hiányosságokkal szembesültek ezen a téren, amelyeket mindenképp pótolni és javítani szeretnének. Válaszként a kialakult helyzetre, a múzeum egy virtuális térben tett sétával készült a látogatók számára, amelyben az érdeklődők bejárhatják a Kultúrpalota előcsarnokát és lépcsőházát, hangversenytermét, kis- és nagytermet, a tükkörtermet. Ugyanakkor az Erdély festészete a két világháború között című időszakos tárlat is megtekinthető online a Kultúrpalota honlapján. Szántó Lóránt, a marosvásárhelyi Kultúrpalota osztályvezetője elmondta, az épület adminisztrálása szempontjából elsődleges feladat az ingatlan jó állapotban való fenntartása és megőrzése, ehhez járult hozzá a belső terek digitalizálása is. „Nem kizárólag a virtuális kötetek toborzása a cél, hanem a jövőbeli látogatókat is szeretnénk megcélozni” – emelte ki az osztályvezető. Hozátette ugyanakkor, hogy a látogathatóság korlátozása több szempontból is előnyt jelentett az intézmény belső, adminisztratív tevékenységeire nézve. A zárva tartás miatt több figyelmet fordíthattak a százéves szecessziós épület karbantartására: a tetőzet javítása mellett a vízhálózatcserére is jutott idejük. Az épületfelújítás mellett a készülőben levő kiállítások kidolgozására és megtervezésére is jobban koncentrálnak. Emellett az olyan muzeológusi teendőkkel, mint a gyűjteménykezelés, leltározás, felértékelés, illetve a jelentések megírásával is haladhattak. A múzeum igazgatója elmondta, több kiállítás-tervet újra szeretnének gondolni, majd megvalósítani: idén készítik el a természetrajzi részleg állandó kiállítását, a néprajzi részleg új tárlatát, ugyanakkor folyamatban van a várépületbe tervezett várostörténeti, állandó kiállítás is. „Ezeknek a tevékenységeknek a fényében a járványhelyzet nem érintette rosszul az intézményt, csak a közönséggel való kapcsolatra nyomta rá a bélyegét” – összegezte Ötvös Koppány Bulcsú.